Senedd Cymru
Ymchwil y Senedd

Etholiad y Senedd yn 2021: Papur briffio

Gorffennaf 2021

ymchwil.senedd.cymru/

Senedd Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl. Mae'r Senedd, fel y'i gelwir, yn deddfu ar gyfer Cymru, yn cytuno ar drethi yng Nghymru, ac yn dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Gallwch weld copi electronig o'r ddogfen hon ar wefan y Senedd:
ymchwil.senedd.cymru/

Gellir cael rhagor o gopïau o'r ddogfen hon mewn ffurfiau hygyrch, yn cynnwys Braille, print bras, fersiwn sain a chopïau caled gan:

Senedd Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
CF99 1SN

Ffôn: **0300 200 7270**
E-bost: **Owain.Davies@senedd.wales**
Twitter: **@SeneddYmchwil**
Ymchwil y Senedd: **ymchwil.senedd.cymru**

© Hawlfraint Comisiwn y Senedd Cymru 2021
Ceir atgynhyrchu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhyrchu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difrïol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn y Senedd Cymru sy'n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhaid nodi teitl y ddogfen.

Senedd Cymru
Ymchwil y Senedd

Etholiad y Senedd yn 2021: Papur briffio

Gorffennaf 2021

Awduron:
Owain Davies, Owen Holzinger, Joanne McCarthy a Helen Jones

ymchwil.senedd.cymru/

Contents

1. Cyflwyniad....................1

Y Senedd a'r etholiad yn 2021....................1

Y system etholiadol....................1

Ffynonellau data a ddefnyddir yn y cyhoeddiad hwn....................2

2. Crynodeb o ganlyniadau etholiad y Senedd yn 2021....................4

Crynodeb o'r canlyniadau....................4

Canlyniadau allweddol....................5

Canlyniadau'r etholaethau....................7

Canlyniadau'r rhanbarthau....................8

Mwyafrifoedd....................9

Amrywiaeth....................10

Aelodau newydd o'r Senedd....................12

Y ganran a bleidleisiodd....................13

3. Canlyniadau manwl yr etholiad....................16

Crynodeb pleidleisio....................16

Canlyniadau'r etholiad....................18

4. Ffynhonnell a nodiadau...35

Ffynonellau data – pleidleisiau...35

Ffynonellau data – nifer yr etholwyr a'r ganran a bleidleisiodd 35

Allwedd i godau'r pleidiau 36

1. Cyflwyniad

Mae'r papur hwn yn rhoi crynodeb o'r canlyniadau, y pleidleisiau, y cyfrannau a'r ganran a bleidleisiodd yn etholiad y Senedd ar 6 Mai 2021. Mae'r bennod hon yn rhoi rhywfaint o gefndir i'r etholiad, y system etholiadol a'r data y cyfeirir atynt yn y cyhoeddiad.

Y Senedd a'r etholiad yn 2021

Cynhaliwyd etholiad Aelodau o Senedd Cymru ar 6 Mai 2021. Cafodd ei gynnal yn ystod pandemig COVID-19 ac roedd angen i **rai cyfyngiadau a mesurau** (e.e. cadw pellter cymdeithasol) fod ar waith mewn gorsafoedd pleidleisio ac yn ystod y cyfrif. Ni chynhaliwyd y cyfrif dros nos am y rheswm hwn, a chyhoeddwyd y canlyniadau ar 7 ac 8 Mai.

Yn y cyfnod cyn yr etholiad, cyflwynodd Llywodraeth Cymru 'Fil Brys' a ddaeth wedyn yn **Ddeddf Etholiadau Cymru (Coronafeirws) 2021.** Gwnaeth y Ddeddf nifer o bethau, gan gynnwys:

- rhoi pŵer i alluogi'r Llywydd i ohirio'r etholiad hyd at chwe mis;
- lleihau cyfnod diddymu'r Senedd i saith diwrnod, gan ddechrau ar 29 Ebrill 2021;
- cynnig hyblygrwydd ar gyfer pleidleisio drwy ddirprwy.

Yr etholiad hefyd oedd y cyntaf ers i **Ddeddf Senedd ac Etholiadau (Cymru) 2020** gael y Cydsyniad

Brenhinol ar 15 Ionawr 2020. Ymhlith newidiadau eraill, gostyngodd y Ddeddf honno yr oedran pleidleisio isaf ar gyfer etholiadau'r Senedd i 16, felly 2021 oedd etholiad cyntaf y Senedd pan oedd gan bobl 16 a 17 oed hawl i bleidleisio.

Y system etholiadol

Y System Aelodau Ychwanegol yw enw'r system etholiadol yng Nghymru. Mae gan y Senedd 60 o Aelodau etholedig ac mae gan bob etholwr ddwy bleidlais. Defnyddir y bleidlais gyntaf i ethol Aelod lleol neu etholaethol o'r Senedd drwy ddefnyddio system **y Cyntaf i'r Felin**. Caiff deugain o Aelodau o'r Senedd eu hethol ar y sail hon, un o bob etholaeth.

Defnyddir yr ail bleidlais i ethol 20 Aelod ychwanegol o'r Senedd ar sail ranbarthol. Fformiwla **d'Hondt** sy'n cael ei defnyddio i benderfynu pa bleidiau sy'n ennill seddau ar y rhestrau rhanbarthol. Nodir rhagor o wybodaeth yng nghyhoeddiad y Senedd ar y system etholiadol Sut y caiff yr Aelodau eu hethol?.

Ffynonellau data a ddefnyddir yn y cyhoeddiad hwn

Mae'r ystadegau etholiadol yn y papur hwn wedi'u casglu o ddata a **gyhoeddwyd** gan y BBC. Mae'r pleidleisiau wedi'u cadarnhau gyda chyfeiriad at ffurflenni ystadegol pob etholaeth. Mae'r papur hwn yn cynnwys cymariaethau ag etholiad blaenorol y Senedd, a gynhaliwyd ar 5 Mai 2016. At ddibenion cymharu, mae data a **gyhoeddwyd** gan y Comisiwn Etholiadol wedi'u ddefnyddio ar gyfer etholiad 2016, wedi'u gwirio yn erbyn gwybodaeth a gyhoeddwyd gan y BBC.

Yn ystod y Bumed Senedd, digwyddodd y newidiadau a ganlyn[1]

- Gadawodd Nathan Gill grŵp UKIP ym mis Awst 2016 i eistedd fel Annibynnwr. Ymddiswyddodd fel Aelod ym mis Rhagfyr 2017. Cymerodd Mandy Jones ei le fel Aelod rhanbarthol dros Ogledd Cymru. Nid ymunodd Mandy Jones â grŵp UKIP ar ôl cael ei hethol ac eisteddodd fel Annibynnwr nes ymuno â grŵp Plaid Brexit ym mis Mai 2019. Yn ddiweddarach, ymunodd â'r Gynghrair Annibynnol dros Ddiwygio ym mis Hydref 2020;
- Gadawodd Dafydd Elis-Thomas grŵp Plaid Cymru ym mis Hydref 2016 i eistedd fel Annibynnwr. Ymunodd â Llywodraeth Cymru a daeth yn Weinidog Diwylliant, Twristiaeth a Chwaraeon ym mis Tachwedd 20
- Gadawodd Mark Reckless grŵp UKIP ym mis Ebrill 2017 i ymuno â grŵp y Ceidwadwyr. Ym mis Mai 2019, gadawodd grŵp y Ceidwadwyr i eistedd fel Annibynnwr, cyn ymuno â grŵp Plaid Brexit ym mis Mai 2019. Ymunodd â Phlaid Diddymu'r Cynulliad ym mis Hydref 2020.
- Gadawodd Carl Sargeant grŵp Llafur ym mis Tachwedd 2017, gan eistedd fel Annibynnwr. Bu farw ar 7 Tachwedd 2017. Etholwyd Jack Sargeant ar ran Llafur i gynrychioli Alun a Glannau Dyfrdwy yn yr **is-etholiad** dilynol ym mis Chwefror 2018;

[1] Adeg etholiad y Senedd ym mis Mai 2021, amlinellodd Rheol Sefydlog 1.3 Senedd Cymru y rheolau ynghylch grwpiau plaid. Nodwyd bod yn rhaid i dri Aelod berthyn i'r un blaid wleidyddol gofrestredig a ennillodd o leiaf un sedd yn etholiad blaenorol y Senedd er mwyn ffurfio grŵp gwleidyddol. Fel arall, câi tri neu fwy o Aelodau o'r un blaid hysbysu'r Llywydd eu bod yn dymuno cael eu trin fel grŵp gwleidyddol, ac mae'n rhaid bod y Llywydd yn fodlon bod amgylchiadau eithriadol yn gymwys.

- Gadawodd Neil McEvoy grŵp Plaid Cymru ym mis Ionawr 2018;
- Ymddiswyddodd Simon Thomas fel Aelod ym mis Gorffennaf 2018. Cymerodd Helen Mary Jones ei le fel Aelod rhanbarthol Plaid Cymru dros Ganolbarth a Gorllewin Cymru;
- Gadawodd Caroline Jones grŵp UKIP ym mis Medi 2018, gan ymuno â Phlaid Brexit yn ddiweddarach. Ymddiswyddodd o Blaid Brexit ym mis Awst 2020 i eistedd fel Annibynnwr. Ymunodd â grŵp y Gynghrair Annibynnol dros Ddiwygio ym mis Hydref 2020;
- Bu farw Steffan Lewis ym mis Ionawr 2019. Cymerodd Delyth Jewell ei le fel Aelod Plaid Cymru dros Ddwyrain De Cymru;
- Gadawodd Michelle Brown grŵp UKIP ym mis Mawrth 2019 i eistedd fel Annibynnwr;
- Gadawodd David Rowlands grŵp UKIP ym mis Mai 2019 i ymuno â Phlaid Brexit. Ymunodd â grŵp y Gynghrair Annibynnol dros Ddiwygio ym mis Hydref 2020;
- Gadawodd Gareth Bennett grŵp UKIP ym mis Tachwedd 2019, yn gyntaf i eistedd fel Annibynnwr, cyn ymuno â Phlaid Diddymu'r Cynulliad ym mis Mehefin 2020;
- Bu farw Mohammad Asghar ym mis Mehefin 2020. Cymerodd Laura Ann Jones ei le fel Aelod y Ceidwadwyr dros Ddwyrain De Cymru;
- Ymddiswyddodd Nick Ramsay o grŵp y Ceidwadwyr ym mis Mawrth 2021 i eistedd fel Annibynnwr.

Nid yw newidiadau yn ystod pumed tymor y Senedd wedi'u hadlewyrchu yng ngweddill y papur hwn.

2. Crynodeb o ganlyniadau etholiad y Senedd yn 2021

Mae'r adrannau a ganlyn yn rhoi crynodeb o ganlyniadau'r etholiad, gan gynnwys gwybodaeth am fwyafrifoedd, amrywiaeth, Aelodau newydd a'r ganran a bleidleisiodd.

Crynodeb o'r canlyniadau

Mae'r adran hon yn rhoi crynodeb lefel uchel o ganlyniadau etholiad y Senedd yn 2021. Gwneir cymariaethau â'r sefyllfa ar ôl yr etholiad yn 2016. Ceir rhagor o fanylion yn Adran 3 o'r cyhoeddiad hwn.

Nid enillodd yr un blaid fwyafrif llwyr yn yr etholiad, ond llwyddodd y Blaid Lafur i gipio hanner y seddau a oedd ar gael. Dangosir dosbarthiad y seddau yn Ffigur 1 isod.

Ffigwr 1: Cyfran y seddau yn 2021

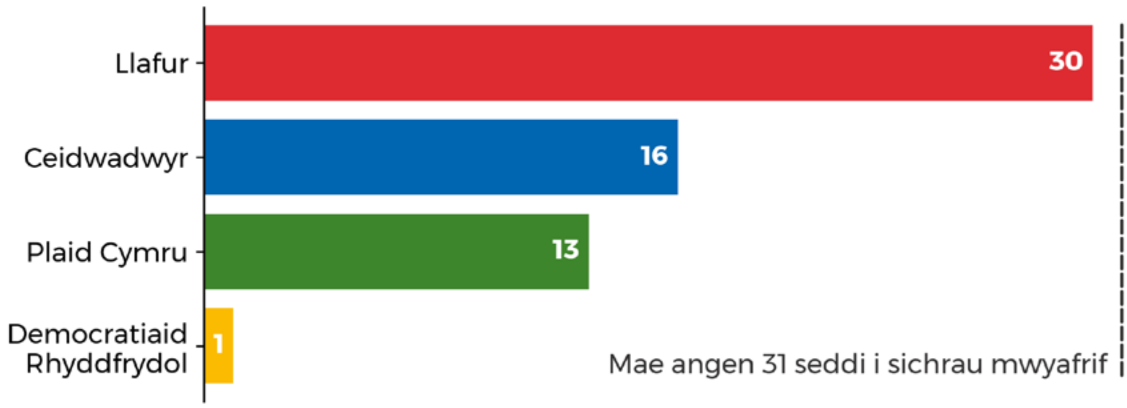

Canlyniadau allweddol

Tabl 1: Crynodeb o'r etholiad yn 2021 a newidiadau 2016-2021

	Ceid	Llaf	DRh	PC	UKIP	Diddymu	PW	Arall	Cyfanswm
Seddau									
Seddau etholaethol	8	27	0	5	0	0	0	0	40
Seddau rhanbarthol	8	3	1	8	0	0	0	0	20
Cyfanswm y seddau a enillwyd	16	30	1	13	0	0	0	0	60
Newid ers 2016	+5	+1	0	+1	-7	0	0	0	-
Canlyniadau etholaethol									
Pleidleisiau dilys	289,802	443,047	54,202	225,376	8,586	18,149	17,817	54,751	1,111,730
Cyfran ganrannol o'r bleidlais	26.1%	39.9%	4.9%	20.3%	0.8%	1.6%	1.6%	4.9%	100.0%
Newid pwynt canran	+4.9%	+5.1%	-2.8%	-0.3%	-11.7%	+1.6%	-0.9%	+3.9%	-
Canlyniadau rhanbarthol									
Pleidleisiau dilys	278,560	401,770	48,217	230,161	17,341	41,399	48,714	44,733	1,110,895
Cyfran ganrannol o'r bleidlais	25.1%	36.2%	4.3%	20.7%	1.6%	3.7%	4.4%	4.0%	100.0%
Newid pwynt canran	+6.3%	+4.7%	-2.1%	-0.1%	-11.4%	-0.6%	+1.4	+2.0%	-

- Enillodd Llafur 30 sedd, sef un yn fwy na 2016. Enillodd y blaid un sedd etholaethol (Rhondda) ac un sedd ranbarthol (Gogledd Cymru), a chollodd un sedd etholaethol (Dyffryn Clwyd);
- Enillodd y Ceidwadwyr 16 sedd, sef pump yn fwy na 2016. Enillodd y blaid ddwy sedd etholaethol (Brycheiniog a Sir Faesyfed a Dyffryn Clwyd), yn ogystal â thair sedd ranbarthol ychwanegol;
- Enillodd Plaid Cymru 13 sedd, sef un yn fwy na 2016. Collodd y blaid ei sedd yn Rhondda, sef sedd etholaethol a enillodd yn 2016. Enillodd ddau Aelod ychwanegol drwy'r bleidlais ranbarthol yng Nghanol De Cymru a Dwyrain De Cymru;
- Enillodd y Democratiaid Rhyddfrydol un sedd. Collodd y blaid sedd etholaethol Brycheiniog a Sir Faesyfed ac enillodd un aelod rhanbarthol dros Ganolbarth a Gorllewin Cymru;
- Collodd UKIP ei holl seddau o'r etholiad yn 2016, sef saith sedd ranbarthol.

Mae'r ffeithlun isod yn dangos dosbarthiad y seddau etholaethol a'r seddau rhanbarthol fesul plaid.

Ffigwr 2: Seddau yn y Senedd fesul etholaeth a rhanbarth

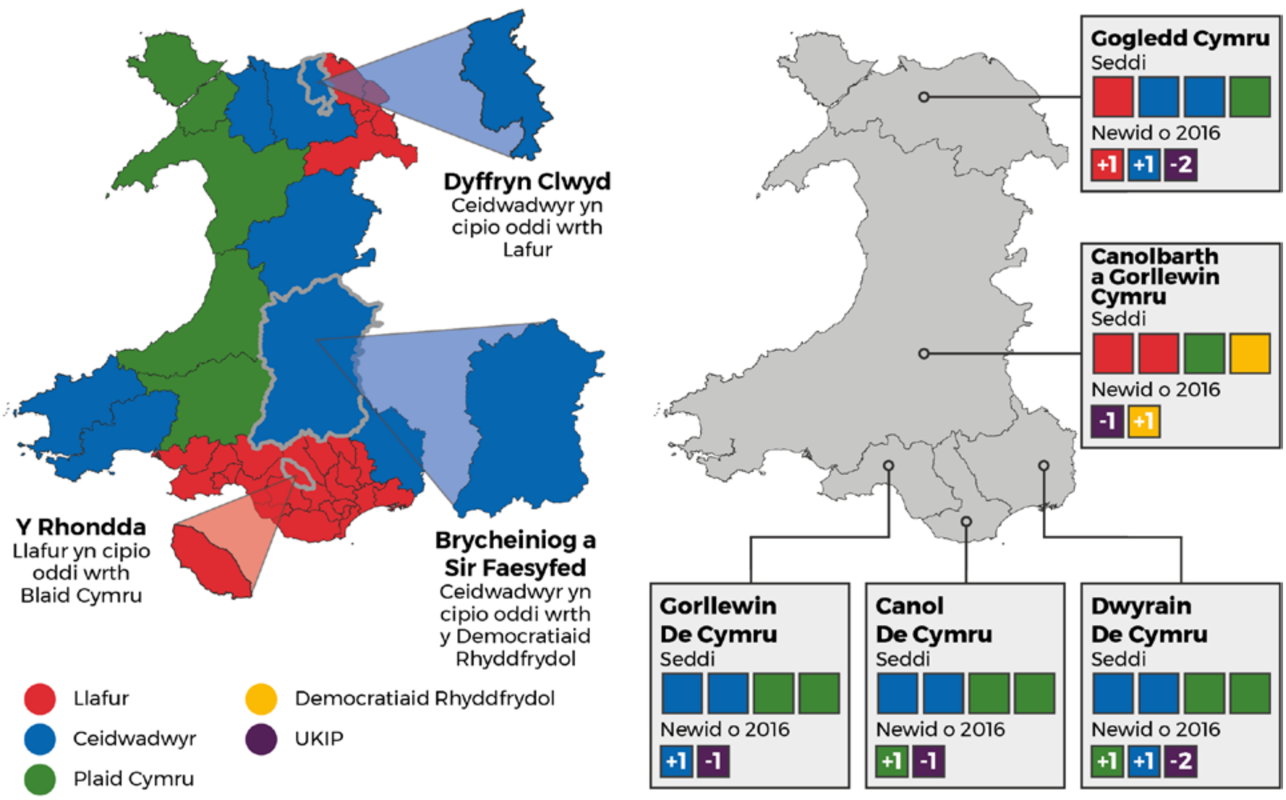

Canlyniadau'r etholaethau

Mae'r adran hon yn disgrifio cyfran gyffredinol y bleidlais yn yr etholaethau a newidiadau ers 2016.

- Cododd cyfran Llafur o'r bleidlais 5.1% o'i chymharu â 2016 (y cynnydd uchaf o ran pwyntiau canran);
- Cynyddodd cyfran y Ceidwadwyr o'r bleidlais hefyd, 4.9% o'i chymharu â 2016;
- Gostyngodd cyfran y Democratiaid Rhyddfrydol o'r bleidlais 2.8%;
- Cyflwynodd Plaid Diddymu'r Cynulliad ymgeiswyr etholaethol am y tro cyntaf mewn etholiad Senedd, gan ennill 1.6% o'r bleidlais;
- Sicrhaodd y Blaid Werdd 1.6% o'r bleidlais hefyd, sef gostyngiad 0.9% o'i chymharu â 2016;
- Gostyngodd cyfran etholaethol Plaid Cymru o'r bleidlais 0.3% o'i chymharu â 2016;
- Gostyngodd cyfran UKIP o'r bleidlais hefyd, 11.7% yn is o'i chymharu â 2016;
- Enillodd pleidiau eraill 4.9% o'r bleidlais, 3.9% yn uwch o'i chymharu â 2016.

Ffigwr 3: Cyfran o'r bleidlais yn ôl plaid

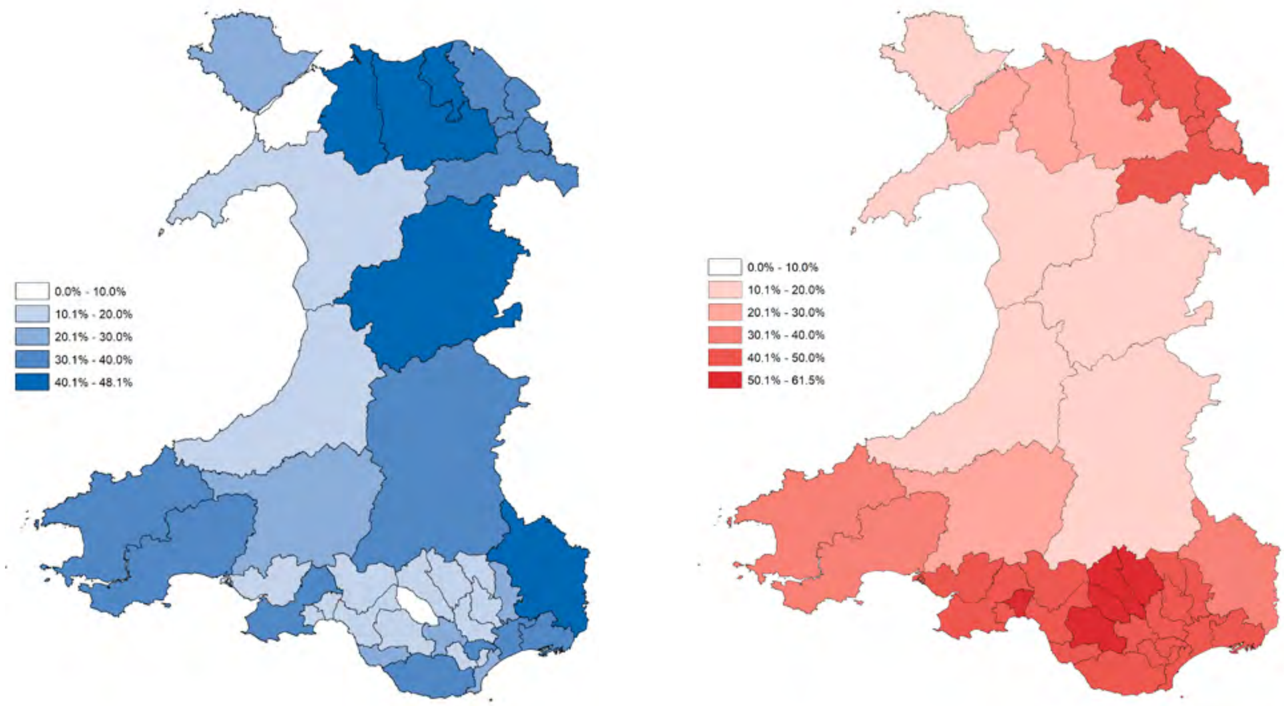

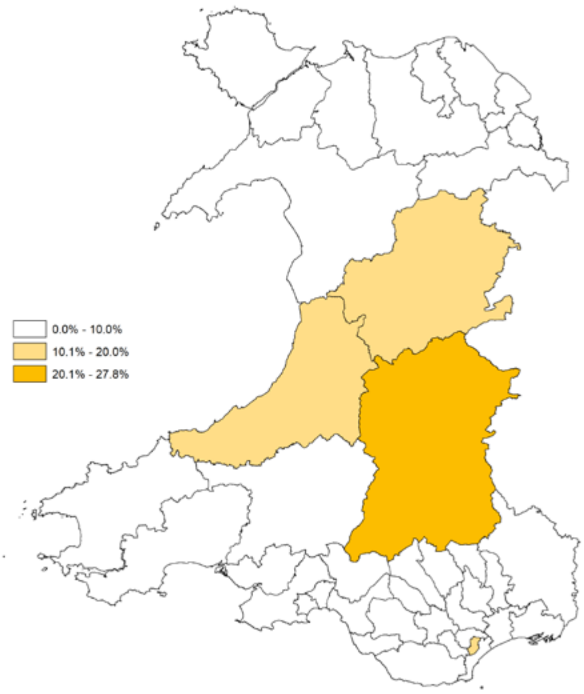

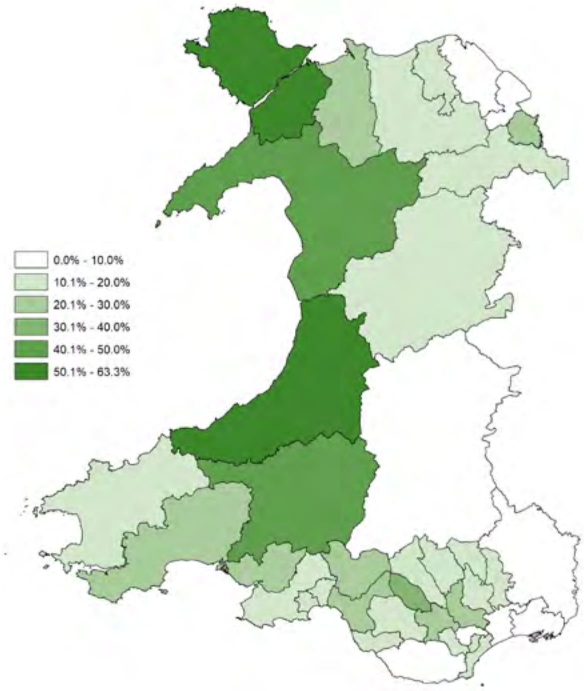

Canlyniadau'r rhanbarthau

Dangosir cyfran gyffredinol y bleidlais ranbarthol a'r newidiadau ers 2016 isod.

- Cynyddodd y Ceidwadwyr a'r Blaid Lafur eu cyfran o'r bleidlais, gan ei chynyddu 6.3% a 4.7%, yn y drefn honno;
- Sicrhaodd y Blaid Werdd 4.4% o'r bleidlais hefyd, sef cynnydd 1.4% o'i chymharu â 2016;
- Gostyngodd cyfran Plaid Cymru o'r bleidlais 0.1% o'i chymharu â 2016;
- Sicrhaodd Plaid Diddymu'r Cynulliad 3.7% o gyfran y bleidlais, sef gostyngiad 0.6%;
- Gostyngodd cyfran y Democratiaid Rhyddfrydol o'r bleidlais 2.1%, ond enillodd y blaid sedd ranbarthol ar ôl colli sedd etholaethol Brycheiniog a Sir Faesyfed, drwy'r system Aelodau ychwanegol (a drafodir yn Adran 1);
- Yn dilyn gostyngiad 11.4% yn ei phleidlais ranbarthol o'i chymharu â 2016, collodd UKIP bob un o'r saith sedd ranbarthol a enillodd yn 2016;
- Pleidiau eraill oedd 4.0% o'r bleidlais, 2.0% yn uwch o'i chymharu â 2016.

Mwyafrifoedd

Ffigwr 4: Mwyafrif fesul etholaeth

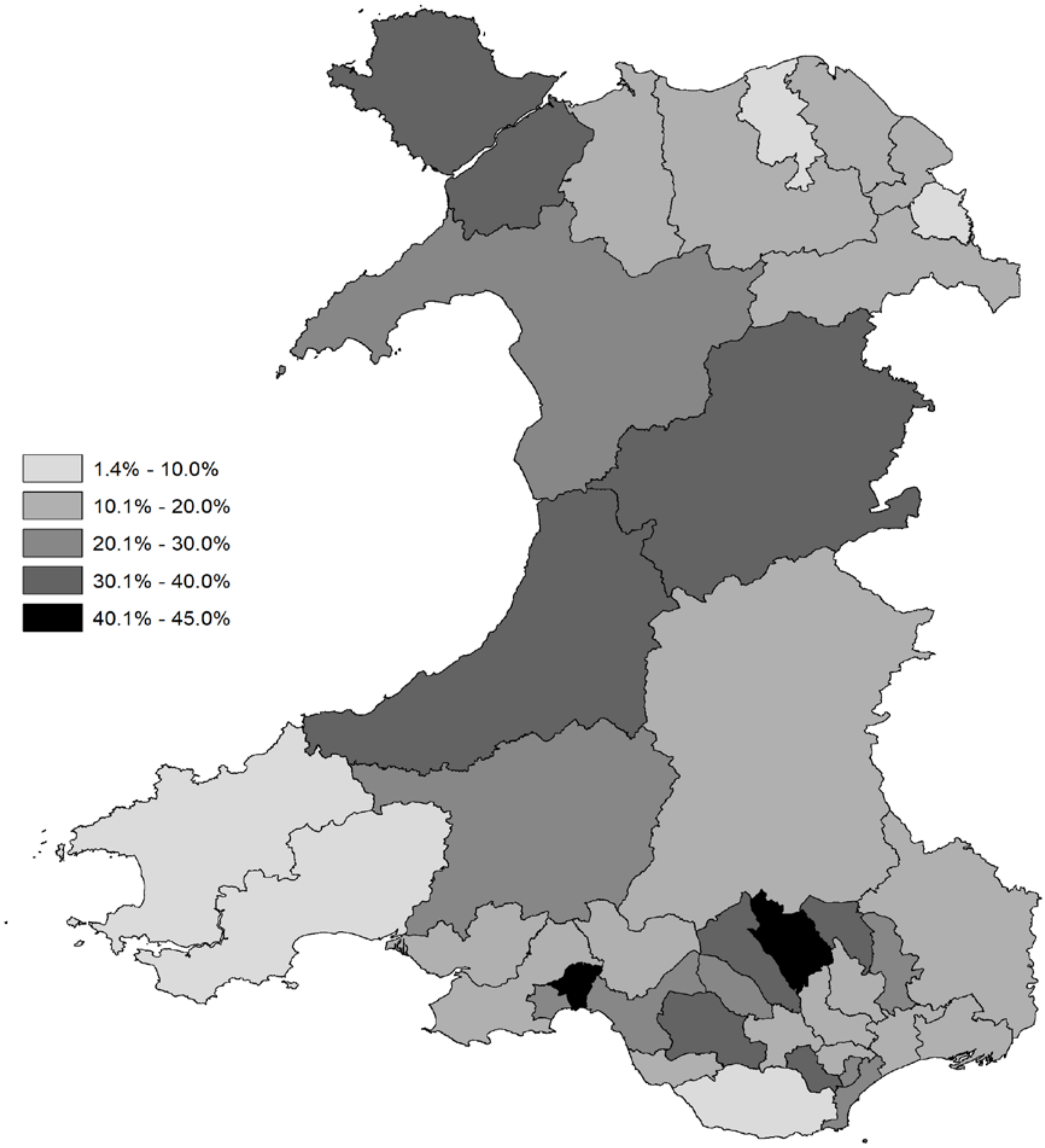

Y mwyafrif mwyaf mewn etholaeth, yn ôl cyfanswm y pleidleisiau, oedd yng Ngheredigion, lle y sicrhaodd Elin Jones y sedd dros Blaid Cymru gyda mwyafrif o 12,145 o bleidleisiau. Roedd y mwyafrif lleiaf yn ôl pleidleisiau yn etholaeth Dyffryn Clwyd, lle y sicrhaodd mwyafrif o 366 o bleidleisiau dros Gareth Davies fod y Ceidwadwyr yn ennill y sedd, gyda Llafur yn ail.

O ystyried mwyafrif yn berthynol i gyfran y bleidlais, ailetholwyd Mike Hedges yn Nwyrain Abertawe gyda mwyafrif o 45.0%, sef 60.1% o gyfan y bleidlais. Siân Gwenllian yn etholaeth Arfon enillodd gyfran fwyaf y bleidlais mewn etholaeth, sef 63.3% o'r bleidlais. Eto, Dyffryn Clwyd oedd â'r mwyafrif lleiaf yn ôl cyfran ganrannol y bleidlais, lle y sicrhaodd y Ceidwadwyr fwyafrif o 1.4% o'r bleidlais, dros y Blaid Lafur.

O ystyried cyfran y bleidlais yn rhanbarthol, cipiodd y Blaid Lafur fwyafrifoedd o 16.2%, 18.0% a 21.9% yng nghyfran y bleidlais yn Nwyrain De Cymru, Canol De Cymru a Gorllewin De Cymru, yn y drefn honno. Serch hyn, ni sicrhaodd Llafur seddau rhanbarthol o'r ardaloedd hyn oherwydd ei llwyddiannau yn etholaethau'r ardaloedd hynny dan system d'Hondt. Yr unig ardal lle ennillodd plaid arall gyfran fwy o'r bleidlais na Llafur oedd Canolbarth a Gorllewin Cymru, lle roedd gan Blaid Cymru gyfran uwch o'r bleidlais na'r Ceidwadwyr.

Amrywiaeth

Erbyn hyn, mae 26 o Aelodau sy'n fenywod, sef un yn fwy o'i chymharu â'r etholiad yn 2016. Mae hyn yn golygu bod 43% o'r holl Aelodau'n fenywod. Fodd bynnag, mae hyn yn is nag ar ddiwedd y Bumed Senedd – lle arweiniodd newidiadau aelodaeth at 29 o fenywod ac 31 o ddynion yn Aelodau cyn yr etholiad yn 2021.

Ers dechrau datganoli, mae canran y menywod a etholwyd i'r Senedd bob amser wedi bod ymhell uwchlaw'r **cyfartaledd byd-eang**, sef un o bob pedwar seneddwr. Bron 20 mlynedd yn ôl yn 2003, roedd Cynulliad Cenedlaethol Cymru, enw'r sefydliad ar y pryd, yn y penawdau **fel y ddeddfwrfa gyntaf yn y byd i ethol nifer gyfartal o fenywod a dynion i›w 60 sedd.** **Rhwng 2006 a 2007**, roedd mwy o fenywod yn Aelodau'r Cynulliad (a elwir bellach yn Aelodau o'r Senedd) na dynion (yn dilyn **Is-etholiad Blaenau Gwent** yn 2006). Ers hynny, mae canran y menywod a etholwyd yn Aelodau wedi gostwng, er ei bod bob amser wedi bod yn uwch na 40%.

Mae **amrywiad** sylweddol yng nghynrychiolaeth y rhywiau ar draws pleidiau gwleidyddol gwahanol yn 2021 – gyda menywod yn cynrychioli 57% o Aelodau Llafur o'r Senedd, 38% o Aelodau Plaid Cymru o'r Senedd a 19% o Aelodau'r Ceidwadwyr o'r Senedd. Mae unig Aelod y Democratiaid Rhyddfrydol o'r Senedd yn fenyw.

Ffigwr 5: Nifer y menywod a'r dynion a etholwyd i'r Senedd yn 2021

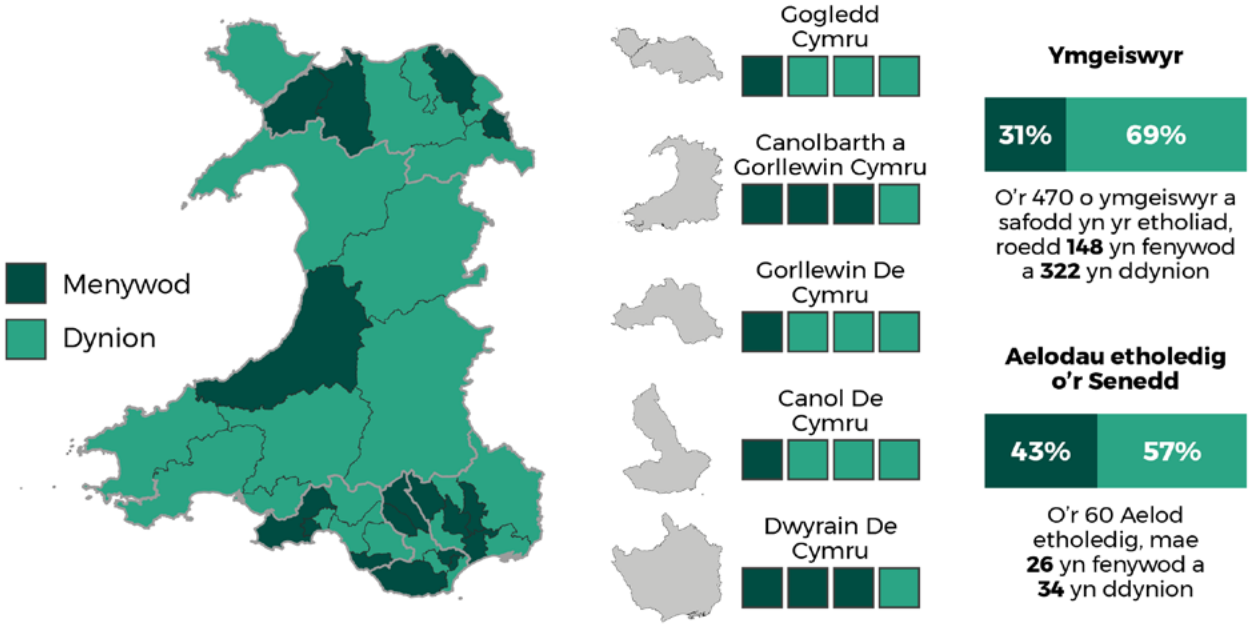

At ei gilydd, **470 o ymgeiswyr a safodd etholiad i'r Senedd yn 2021**. O'r rhain, roedd 322 (69%) yn ddynion a 148 (31%) yn fenywod. O'r ymgeiswyr etholaethol, roedd 220 (71%) yn ddynion, ac roedd 89 (29%) yn fenywod. Er bod 29% o ymgeiswyr etholaethol yn fenywod, roedd 43% o'r Aelodau a etholwyd i etholaethau yn yr etholiad yn 2021 yn fenywod. Ar y rhestrau rhanbarthol, roedd 223 (68%) o ymgeiswyr yn ddynion, a 104 (32%) yn fenywod. Er bod 32% o ymgeiswyr ar y rhestrau rhanbarthol yn fenywod, roedd 45% o'r Aelodau a etholwyd drwy'r rhestrau ranbarthol yn etholiad 2021 yn fenywod. Safodd rhai ymgeiswyr ar restr ranbarthol, yn ogystal â thros etholaeth, a dim ond unwaith y cawsant eu cyfrif yng nghyfanswm y ffigur.

Ar ôl etholiadau 2021, roedd gan Senedd Cymru ganran is o fenywod yn Aelodau na Senedd yr Alban am y tro cyntaf ers dechrau datganoli. Torrwyd record pan etholwyd **58 o fenywod** - 45% o'r holl Aelodau o Senedd yr Alban, gan gynnwys y ddwy fenyw groenliw gyntaf. Fodd bynnag, mae gan Senedd Cymru ganran uwch o fenywod wedi›u hethol na **Chynulliad Gogledd Iwerddon** (36%) a **Thŷ'r Cyffredin** (34%). Yn Senedd y DU, mae Aelodau Seneddol benywaidd yn cynrychioli 35% o etholaethau Cymru.

Mae **tri Aelod** o'r Senedd o leiafrif ethnig yn y Chweched Senedd - yr un nifer ag ar ôl yr etholiad yn 2016. Natasha Asghar AS yw'r fenyw groenliw gyntaf i gael ei hethol i'r Senedd. Mae hyn yn cymharu â 5.6% o boblogaeth Cymru, sydd o leiafrifoedd ethnig, **yn 2020**. Mae tipyn o amrywiad yng nghanran yr Aelodau o bleidiau gwleidyddol gwahanol sydd o gefndir lleiafrif ethnig – 13% o Aelodau'r

Ceidwadwyr o'r Senedd, 3% o Aelodau Llafur o'r Senedd a dim Aelodau o Blaid Cymru na'r Democratiaid Rhyddfrydol.

Mae 10% o Aelodau Seneddol a etholwyd i **Dŷ'r Cyffredin** yn dod o gefndir lleiafrif ethnig, o'i chymharu â 13.2% o boblogaeth y DU **yn 2020**. Mae gan Senedd yr Alban **chwe Aelod** sydd o leiafrif ethnig, sef 4.7% o'r holl Aelodau, o'i chymharu â 5.3% o'i **phoblogaeth yn 2020**. Ar hyn o bryd, nid oes gan Gynulliad Gogledd Iwerddon **ddim Aelod** sydd o leiafrif ethnig, o'i chymharu â 2.7% o'i **phoblogaeth yn 2020**.

Mae **gwybodaeth gyfyngedig a gasglwyd yn gyhoeddus** am amrywiaeth a chefndiroedd Aelodau o'r Senedd, sy'n **ei gwneud yn anodd cael gwybod pa mor amrywiol yw'r Senedd mewn gwirionedd**. Er enghraifft, nid oes gwybodaeth yn cael ei chasglu na›i chyhoeddi am nifer yr Aelodau o'r Senedd sydd ag anabledd.

Aelodau newydd o'r Senedd

Mae 20 Aelod newydd yn y Chweched Senedd. Mae hyn yn cynnwys saith Aelod etholaethol newydd, drwy gyfuniad o seddau'n newid dwylo ac Aelodau'n rhoi'r gorau i'w sedd. Newidiodd etholaethau Brycheiniog a Sir Faesyfed, Rhondda a Dyffryn Clwyd ddwylo, gyda'r Ceidwadwyr yn ennill ym Mrycheiniog a Sir Faesyfed a Dyffryn Clwyd, tra dychwelodd Rhondda i'r Blaid Lafur ar ôl i'r sedd ogwyddo i Blaid Cymru yn 2016.

O'r 20 Aelod rhanbarthol, mae 12 ohonynt yn Aelodau newydd sbon. Yn ogystal, dychwelwyd Altaf Hussain, fel Aelod rhanbarthol, ar ôl cynrychioli Gorllewin De Cymru rhwng 2015 a 2016 yn y Bedwaredd Senedd.

Y ganran a bleidleisiodd

Roedd mwy na 2.3 miliwn[2] o bobl wedi'u cofrestru i bleidleisio adeg yr etholiad yn 2021. O hyn, pleidleisiodd mwy nag 1.1 miliwn o bobl. Yn seiliedig ar bleidleisiau dilys, y ganran a bleidleisiodd oedd 46.6%[3].

Tabl 2: Y ganran a bleidleisiodd yn Etholiadau Cyffredinol y DU, Etholiadau Llywodraeth Leol Cymru ac Etholiadau'r Senedd, rhwng 1999 a 2021

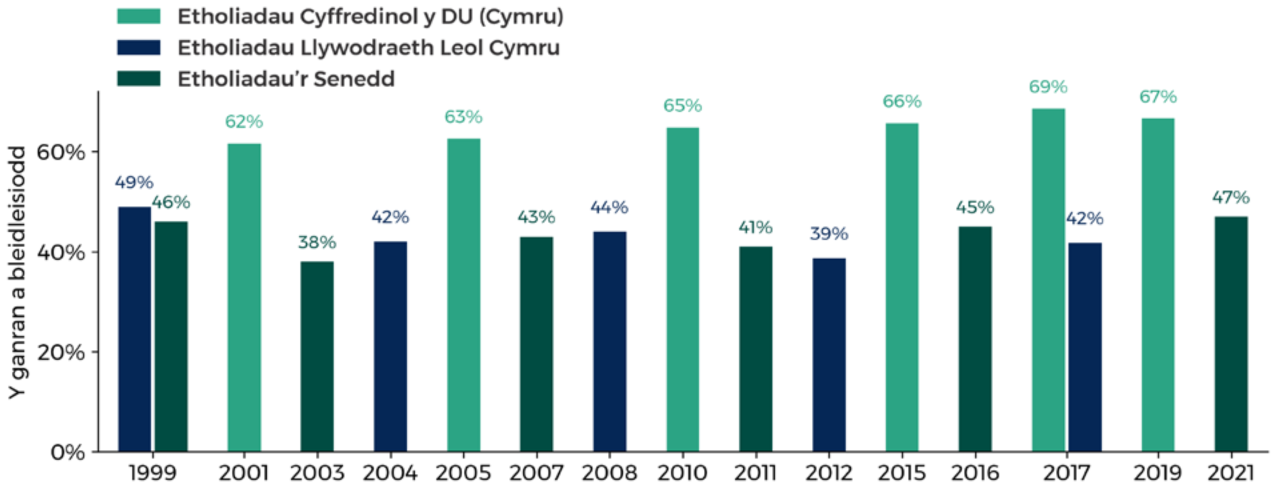

Ffynhonnell: Mae canlyniadau etholiadau hanesyddol yn seiliedig ar wybodaeth o'r **Comisiwn Etholiadol a Llyfrgell Tŷ'r Cyffredin**.

Er mai'r ganran a bleidleisiodd yn etholiad 2021 yw'r uchaf ers sefydlu'r Senedd, mae'r ganran a bleidleisiodd wedi parhau i fod yn is na 50% ym mhob etholiad ers 1999. Mae cymharu'r ganran a bleidleisiodd yn etholiad 2021 â blynyddoedd blaenorol hefyd yn gymhleth oherwydd yr etholwyr estynedig a nifer y pleidleiswyr cymwys 16 a 17 oed. Nid oes data ar gael eto ar y ganran a bleidleisiodd ar gyfer pleidleiswyr 16 a 17 oed.

[2] Pan fo ar gael, mae nifer y pleidleisiau a fwriwyd wedi'i chymryd o wybodaeth a roddwyd gan awdurdodau lleol drwy Swyddogion Canlyniadau, a'i chadarnhau drwy ddefnyddio data gan y BBC.
[3] Mae sawl ffordd o gyfrifo'r ganran a bleidleisiodd mewn etholiadau:

- mae canran y pleidleisiau dilys yn seiliedig ar nifer y pleidleisiau dilys a fwriwyd;
- mae'r ganran a bleidleisiodd yn ôl y blychau pleidleisio'n seiliedig ar nifer y pleidleisiau dilys a fwriwyd, ynghyd â'r rhai a wrthodwyd yn y cyfrif;
- mae cyfanswm y ganran a bleidleisiodd yn seiliedig ar nifer y pleidleisiau dilys a fwriwyd, ynghyd â'r rhai a wrthodwyd yn y cyfrif a'r rhai a wrthodwyd yn y broses gadarnhau pleidleisiau drwy'r post.

Ar gyfer y ganran a bleidleisiodd, mae'r papur hwn yn defnyddio ffigurau sy'n seiliedig ar y dull cyfrifo pleidleisiau dilys.

Ffigwr 6: Y ganran a bleidleisiodd yn yr etholaeth

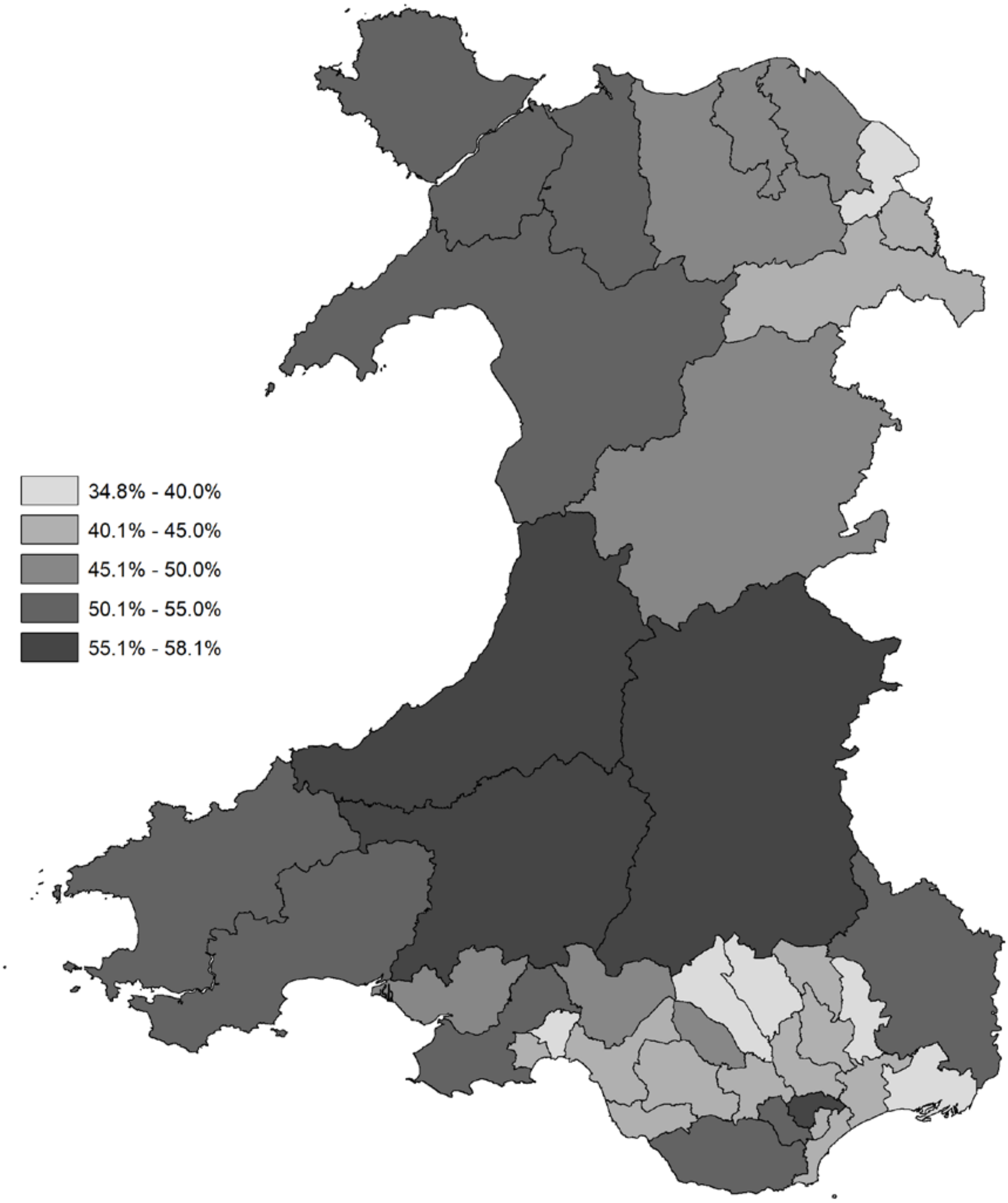

Ar lefel etholaeth, yng Ngogledd Caerdydd oedd y ganran fwyaf a bleidleisiodd, sef 58.1%, ac ym Merthyr Tudful a Rhymni oedd y ganran isaf, sef 34.8%. Mewn 14 o'r 40 etholaeth, bwriodd mwy na 50% o'r etholwyr bleidleisiau dilys.

Cafwyd gostyngiad yn y ganran a bleidleisiodd ers etholiad 2016 mewn deg etholaeth, a'r gostyngiad mwyaf oedd -3.7% ym Merthyr Tudful a Rhymni. Roedd

y cynnydd mwyaf yn y ganran a bleidleisiodd yn Nwyfor Meirionnydd, sef 5.6% yn uwch nag yn 2016.

Ffigwr 7: Y ganran a bleidleisiodd yn rhanbarthol, 2016 a 2021

Y ganran a bleidleisiodd yn	Gogledd Cymru	Canolbarth a Gorllewin Cymru	Gorllewin De Cymru	Canol De Cymru	Dwyrain De Cymru
2021:	**46.4%**	**52.8%**	**43.7%**	**48.1%**	**41.7%**
2016:	43.5%	50.6%	43.2%	46.7%	41.9%
Newid mewn pwyntiau canran:	+2.9%	+2.2%	+0.6%	+1.4%	-0.2%

Yn rhanbarthol, yng Nghanolbarth a Gorllewin Cymru oedd y ganran fwyaf a bleidleisiodd, sef 52.8%, tra yn Nwyrain De Cymru oedd y ganran isaf, sef 41.7%.

Dim ond mewn un o'r pum rhanbarth y cafwyd gostyngiad yn y ganran a bleidleisiodd ers etholiad 2016, sef Dwyrain De Cymru a oedd -0.2% yn is na 2016. Roedd y cynnydd mwyaf yn y ganran a bleidleisiodd yng Ngogledd Cymru a oedd 2.9% yn uwch na phum mlynedd yn ôl.

3. Canlyniadau manwl yr etholiad

Mae'r adran hon yn cynnwys y data canlyniadau etholiad manwl, wedi'u coladu ar draws nifer o dablau. Sylwch efallai na fydd rhywfaint o'r cyfansymiau'n cyfateb i 100% oherwydd talgrynnu.

Tabl 3: Crynodeb pleidleisio

Pleidlais etholaethol (yn ôl pleidleisiau)		Pleidleisiau	Cyfran %	Newid ym mhwynt % o'r gyfran	ASau a etholwyd	newid
Llafur		443,047	39.9%	+5.2%	27	0
Ceidwadwyr		289,802	26.1%	+5.0%	8	2
Plaid Cymru		225,376	20.3%	-0.2%	5	-1
Democratiaid Rhyddfrydol		54,202	4.9%	-2.8%	0	-1
Diddymu		18,149	1.6%	+1.6%	0	0
Y Blaid Werdd		17,817	1.6%	-0.9%	0	0
UKIP		8,586	0.8%	-11.7%	0	0
Arall		54,751	4.9%	+3.9%	0	0

Pleidlais ranbarthol (yn ôl pleidleisiau)		Pleidleisiau	Cyfran %	Newid ym mhwynt % o'r gyfran	ASau a etholwyd	newid
Llafur		401,770	36.2%	+4.7%	3	1
Ceidwadwyr		278,560	25.1%	+6.3%	8	3
Plaid Cymru		230,161	20.7%	-0.1%	8	2
Democratiaid Rhyddfrydol		48,714	4.4%	+1.4%	0	0
Diddymu		48,217	4.3%	-2.1%	1	1
Y Blaid Werdd		41,399	3.7%	-0.6%	0	0
UKIP		17,341	1.6%	-11.5%	0	-7
Arall		44,733	4.0%	+2.0%	0	0

Cyfanswm y pleidleisiau etholaethol a rhanbarthol (yn ôl nifer pleidleisiau)		Pleidleisiau	Cyfran %	Newid ym mhwynt % o'r gyfran	ASau a etholwyd	newid
Llafur		844,817	38.0%	+4.9%	30	1
Ceidwadwyr		568,362	25.6%	+5.6%	16	5
Plaid Cymru		455,537	20.5%	-0.2%	13	1
Democratiaid Rhyddfrydol		102,419	4.6%	-2.5%	1	0
Diddymu		66,531	3.0%	+0.3%	0	0
Y Blaid Werdd		59,548	2.7%	+0.5%	0	0
UKIP		25,927	1.2%	-11.6%	0	-7
Arall		99,484	4.5%	+2.9%	0	0

Table 4: Canlyniadau'r etholaethau

	Plaid		Pleidleisiau							Is-gyfanswm		
	2016	2021	Ceid	Llaf	DRh	PC	UKIP	Diddymu	PW	Arall	Cyfanswm	Mwyafrif
Canolbarth a Gorllewin Cymru												
Brycheiniog a Sir Faesyfed			12,741	4,980	8,921	2,075	0	1,209	1,556	633	32,115	3,820
Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr			7,751	8,448	975	15,261	0	0	0	818	33,253	6,813
Gorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro			11,240	10,304	1,224	6,615	982	0	0	1,290	31,655	936
Ceredigion			4,801	3,345	3,227	16,946	0	0	1,356	1,080	30,755	12,145
Dwyfor Meirionnydd			4,394	3,702	916	11,490	0	0	0	3,312	23,814	7,096
Llanelli			4,947	13,930	606	8,255	722	0	0	1,758	30,218	5,675
Sir Drefaldwyn			12,013	3,576	4,207	4,485	0	0	0	706	24,987	7,528
Preseli Sir Benfro			12,295	10,895	952	6,135	0	0	0	1,239	31,516	1,400
Gogledd Cymru												
Aberconwy			9,815	5,971	735	6,479	0	0	0	543	23,543	3,336
Alun a Glannau Dyfrdwy			8,244	12,622	1,584	1,886	898	0	0	609	25,843	4,378
Arfon			1,806	5,108	642	13,760	0	0	0	432	21,748	8,652
De Clwyd			7,535	10,448	730	4,094	522	599	0	277	24,205	2,913
Gorllewin Clwyd			11,839	8,154	1,158	5,609	520	502	0	581	28,363	3,685
Delyn			9,135	12,846	1,094	2,097	862	0	0	409	26,443	3,711
Dyffryn Clwyd			10,792	10,426	782	2,972	0	0	0	1,081	26,053	366
Wrecsam			7,102	8,452	755	4,832	378	790	0	297	22,606	1,350
Ynys Môn			5,689	5,300	547	15,506	0	0	0	692	27,734	9,817
Canol De Cymru												
Canol Caerdydd			3,788	13,100	5,460	3,470	0	440	1,552	722	28,532	7,640

	Plaid		Pleidleisiau							Is-gyfanswm		
Gogledd Caerdydd			12,755	19,348	1,641	3,278	0	990	1,957	686	40,655	6,593
De Caerdydd a Phenarth			7,547	18,153	1,402	4,957	576	732	1,643	1,376	36,386	10,606
Gorllewin Caerdydd			6,454	17,665	803	5,897	0	682	1,287	3,743	36,531	11,211
Cwm Cynon			2,795	11,427	335	3,959	0	648	0	1,347	20,511	7,468
Pontypridd			5,658	11,511	628	6,183	0	785	655	2,136	27,556	5,328
Rhondda			1,490	12,832	200	7,335	0	430	0	1,171	23,458	5,497
Bro Morgannwg			15,397	18,667	994	3,699	0	1,394	1,262	1,479	42,892	3,270
Dwyrain De Cymru												
Blaenau Gwent			2,611	10,226	333	3,588	0	1,364	0	2,695	20,817	6,638
Caerffili			5,013	13,289	787	8,211	0	1,119	0	495	28,914	5,078
Islwyn			3,894	9,962	476	3,930	507	568	0	5,144	24,481	5,239
Merthyr Tudful a Rhymni			2,665	13,009	420	3,698	382	656	0	324	21,154	9,311
Mynwy			15,332	11,487	1,892	2,085	0	1,174	2,000	1,913	35,883	3,845
Dwyrain Casnewydd			7,315	10,899	1,574	1,844	368	660	0	489	23,149	3,584
Gorllewin Casnewydd			10,353	14,259	882	2,076	0	0	1,314	714	29,598	3,906
Torfaen			6,251	11,572	1,180	2,564	895	0	0	1,491	23,953	5,321
Gorllewin De Cymru												
Aberafan			2,947	10,505	953	4,760	407	646	0	1,951	22,169	5,745
Pen-y-bont ar Ogwr			8,324	12,388	782	3,091	0	0	0	4,876	29,461	4,064
Gŵyr			10,836	15,631	869	3,946	0	0	1,088	794	33,164	4,795
Castell-nedd			4,107	11,666	395	6,445	0	751	1,038	3,176	27,578	5,221
Ogwr			4,579	12,868	441	4,703	0	660	0	1,243	24,494	8,165
Dwyrain Abertawe			2,947	12,950	1,055	3,250	567	484	0	295	21,548	9,700
Gorllewin Abertawe			4,605	11,126	1,645	3,910	0	866	1,109	734	23,995	6,521

Tabl 5: Canlyniadau'r etholaethau, newid yng nghyfran y bleidlais, nifer yr etholwyr a'r ganran a bleidleisiodd yn 2021

	Plaid		% o'r bleidlais						Is-gyfanswm			
	2016	2021	Ceid	Llaf	DRh	PC	UKIP	Diddymu	PW	Arall	Etholwyr	% a bleidleisiodd
Canolbarth a Gorllewin Cymru												
Brycheiniog a Sir Faesyfed			14.2%	6.6%	-24.6%	2.6%	-7.1%	3.8%	2.5%	2.0%	55,857	57.5%
Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr			8.2%	6.2%	0.1%	-2.6%	-11.7%	0.0%	-2.7%	2.5%	59,016	56.3%
Gorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro			0.1%	8.7%	1.5%	2.2%	-8.2%	0.0%	-2.7%	-1.5%	60,942	51.9%
Ceredigion			8.6%	4.4%	-22.1%	14.4%	-9.0%	0.0%	0.3%	3.5%	55,171	55.7%
Dwyfor Meirionnydd			2.8%	3.5%	-0.7%	1.0%	-10.6%	0.0%	-3.7%	7.7%	45,447	52.4%
Llanelli			9.5%	9.6%	0.7%	-7.8%	-12.3%	0.0%	-1.5%	1.9%	63,065	47.9%
Sir Drefaldwyn			6.2%	8.4%	-10.9%	7.7%	-10.4%	0.0%	-3.9%	2.8%	50,263	49.7%
Preseli Sir Benfro			-0.2%	9.2%	-2.9%	5.5%	-11.6%	0.0%	-4.1%	3.9%	61,273	51.4%
Gogledd Cymru												
Aberconwy			7.0%	-2.0%	-0.4%	-3.8%	0.0%	0.0%	-3.1%	2.3%	45,436	51.8%
Alun a Glannau Dyfrdwy			10.9%	3.1%	1.6%	-1.7%	-13.9%	0.0%	-2.4%	2.4%	65,884	39.2%
Arfon			0.0%	-10.5%	0.1%	8.4%	0.0%	0.0%	0.0%	2.0%	42,710	50.9%
De Clwyd			9.3%	7.7%	-7.3%	-0.5%	-10.6%	2.5%	-2.1%	1.1%	55,237	43.8%
Gorllewin Clwyd			0.4%	8.7%	0.9%	-2.2%	-9.5%	1.8%	-2.2%	2.0%	58,671	48.3%
Delyn			9.1%	7.6%	-3.3%	-1.9%	-13.1%	0.0%	0.0%	1.5%	56,489	46.8%
Dyffryn Clwyd			5.1%	0.5%	-0.1%	2.7%	-12.3%	0.0%	0.0%	4.1%	56,622	46.0%
Wrecsam			0.8%	0.3%	-2.3%	8.4%	-10.1%	3.5%	-2.0%	1.3%	53,181	42.5%
Ynys Môn			9.0%	2.1%	0.6%	1.1%	-12.8%	0.0%	-1.5%	1.5%	53,554	51.8%
Canol De Cymru												
Canol Caerdydd			4.4%	7.5%	-16.2%	4.7%	-4.7%	1.5%	1.0%	1.7%	64,111	44.5%

	Plaid		% o'r bleidlais						Is-gyfanswm			
Gogledd Caerdydd			-3.6%	2.8%	1.0%	2.0%	-6.7%	2.4%	2.6%	-0.6%	69,993	58.1%
De Caerdydd a Phenarth			-0.2%	6.0%	-0.6%	-0.6%	-10.7%	2.0%	0.3%	3.8%	82,243	44.2%
Gorllewin Caerdydd			0.1%	12.7%	-0.5%	-15.8%	-8.2%	1.9%	0.3%	9.5%	70,914	51.5%
Cwm Cynon			7.5%	4.6%	-0.1%	-0.6%	-18.0%	3.2%	-3.1%	6.6%	52,521	39.1%
Pontypridd			5.2%	2.4%	-9.5%	4.1%	-13.1%	2.8%	0.4%	7.8%	62,377	44.2%
Rhondda			4.1%	18.8%	0.1%	-19.4%	-9.4%	1.8%	-1.1%	5.0%	51,423	45.6%
Bro Morgannwg			-0.8%	4.7%	-0.2%	-1.6%	-9.7%	3.3%	0.8%	3.4%	78,330	54.8%
Dwyrain De Cymru												
Blaenau Gwent			6.3%	9.5%	0.2%	-19.4%	-16.1%	6.6%	0.0%	12.9%	51,640	40.3%
Caerffili			8.4%	10.6%	1.3%	-1.1%	-22.0%	3.9%	-2.8%	1.7%	65,958	43.8%
Islwyn			7.9%	-4.4%	-0.7%	-3.4%	-20.1%	2.3%	-2.7%	21.0%	57,978	42.2%
Merthyr Tudful a Rhymni			6.2%	14.3%	-3.4%	-0.5%	-18.9%	3.1%	-2.3%	1.5%	60,787	34.8%
Mynwy			-0.5%	5.1%	0.6%	0.0%	-9.8%	3.3%	2.7%	-1.3%	68,230	52.6%
Dwyrain Casnewydd			13.4%	2.5%	-0.4%	1.3%	-19.4%	2.9%	-2.4%	2.1%	60,826	38.1%
Gorllewin Casnewydd			6.0%	4.4%	-0.2%	1.1%	-13.8%	0.0%	1.5%	1.1%	68,862	43.0%
Torfaen			9.0%	6.1%	2.2%	-1.7%	-18.9%	0.0%	-3.0%	6.2%	64,270	37.3%
Gorllewin De Cymru												
Aberafan			6.9%	-3.3%	-1.7%	1.4%	-13.1%	2.9%	-1.9%	8.8%	52,428	42.3%
Pen-y-bont ar Ogwr			3.9%	-3.3%	-1.4%	0.9%	-14.6%	0.0%	-2.1%	16.6%	65,874	44.7%
Gŵyr			-1.0%	7.4%	-0.8%	2.0%	-10.9%	0.0%	0.8%	2.4%	63,297	52.4%
Castell-nedd			6.3%	5.0%	-1.5%	-2.4%	-14.9%	2.7%	1.4%	3.4%	58,122	47.4%
Ogwr			7.6%	-2.7%	-1.2%	4.5%	-13.8%	2.7%	-2.2%	5.1%	58,509	41.9%
Dwyrain Abertawe			5.3%	8.0%	-2.8%	1.7%	-13.3%	2.2%	-2.6%	1.4%	60,859	35.4%
Gorllewin Abertawe			1.5%	5.8%	-2.2%	1.8%	-13.8%	3.6%	0.6%	2.7%	58,587	41.0%

Tabl 6: Canlyniadau'r etholaethau, cyfran o'r bleidlais a'r mwyafrif, canran o gyfanswm y pleidleisiau dilys a fwriwyd 2021

	Plaid		% o'r bleidlais							Is-gyfanswm	
	2016	2021	Ceid	Llaf	DRh	PC	UKIP	Diddymu	PW	Arall	Mwyafrif
Canolbarth a Gorllewin Cymru											
Brycheiniog a Sir Faesyfed			39.7%	15.5%	27.8%	6.5%	0.0%	3.8%	4.8%	2.0%	11.9%
Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr			23.3%	25.4%	2.9%	45.9%	0.0%	0.0%	0.0%	2.5%	20.5%
Gorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro			35.5%	32.6%	3.9%	20.9%	3.1%	0.0%	0.0%	4.1%	3.0%
Ceredigion			15.6%	10.9%	10.5%	55.1%	0.0%	0.0%	4.4%	3.5%	39.5%
Dwyfor Meirionnydd			18.5%	15.5%	3.8%	48.2%	0.0%	0.0%	0.0%	13.9%	29.8%
Llanelli			16.4%	46.1%	2.0%	27.3%	2.4%	0.0%	0.0%	5.8%	18.8%
Sir Drefaldwyn			48.1%	14.3%	16.8%	17.9%	0.0%	0.0%	0.0%	2.8%	30.1%
Preseli Sir Benfro			39.0%	34.6%	3.0%	19.5%	0.0%	0.0%	0.0%	3.9%	4.4%
Gogledd Cymru											
Aberconwy			41.7%	25.4%	3.1%	27.5%	0.0%	0.0%	0.0%	2.3%	14.2%
Alun a Glannau Dyfrdwy			31.9%	48.8%	6.1%	7.3%	3.5%	0.0%	0.0%	2.4%	16.9%
Arfon			8.3%	23.5%	3.0%	63.3%	0.0%	0.0%	0.0%	2.0%	39.8%
De Clwyd			31.1%	43.2%	3.0%	16.9%	2.2%	2.5%	0.0%	1.1%	12.0%
Gorllewin Clwyd			41.7%	28.7%	4.1%	19.8%	1.8%	1.8%	0.0%	2.0%	13.0%
Delyn			34.5%	48.6%	4.1%	7.9%	3.3%	0.0%	0.0%	1.5%	14.0%
Dyffryn Clwyd			41.4%	40.0%	3.0%	11.4%	0.0%	0.0%	0.0%	4.1%	1.4%
Wrecsam			31.4%	37.4%	3.3%	21.4%	1.7%	3.5%	0.0%	1.3%	6.0%
Ynys Môn			20.5%	19.1%	2.0%	55.9%	0.0%	0.0%	0.0%	2.5%	35.4%
Canol De Cymru											
Canol Caerdydd			13.3%	45.9%	19.1%	12.2%	0.0%	1.5%	5.4%	2.5%	26.8%
Gogledd Caerdydd			31.4%	47.6%	4.0%	8.1%	0.0%	2.4%	4.8%	1.7%	16.2%
De Caerdydd a Phenarth			20.7%	49.9%	3.9%	13.6%	1.6%	2.0%	4.5%	3.8%	29.1%

	Plaid		% o'r bleidlais							Is-gyfanswm	
Gorllewin Caerdydd			17.7%	48.4%	2.2%	16.1%	0.0%	1.9%	3.5%	10.2%	30.7%
Cwm Cynon			13.6%	55.7%	1.6%	19.3%	0.0%	3.2%	0.0%	6.6%	36.4%
Pontypridd			20.5%	41.8%	2.3%	22.4%	0.0%	2.8%	2.4%	7.8%	19.3%
Rhondda			6.4%	54.7%	0.9%	31.3%	0.0%	1.8%	0.0%	5.0%	23.4%
Bro Morgannwg			35.9%	43.5%	2.3%	8.6%	0.0%	3.3%	2.9%	3.4%	7.6%
Dwyrain De Cymru											
Blaenau Gwent			12.5%	49.1%	1.6%	17.2%	0.0%	6.6%	0.0%	12.9%	31.9%
Caerffili			17.3%	46.0%	2.7%	28.4%	0.0%		0.0%	1.7%	17.6%
Islwyn			15.9%	40.7%	1.9%	16.1%	2.1%		0.0%	21.0%	21.4%
Merthyr Tudful a Rhymni			12.6%	61.5%	2.0%	17.5%	1.8%		0.0%	1.5%	44.0%
Mynwy			42.7%	32.0%	5.3%	5.8%	0.0%		5.6%	5.3%	10.7%
Dwyrain Casnewydd			31.6%	47.1%	6.8%	8.0%	1.6%		0.0%	2.1%	15.5%
Gorllewin Casnewydd			35.0%	48.2%	3.0%	7.0%	0.0%	0.0%	4.4%	2.4%	13.2%
Torfaen			26.1%	48.3%	4.9%	10.7%	3.7%	0.0%	0.0%	6.2%	22.2%
Gorllewin De Cymru											
Aberafan			13.3%	47.4%	4.3%	21.5%	1.8%	2.9%	0.0%	8.8%	25.9%
Pen-y-bont ar Ogwr			28.3%	42.0%	2.7%	10.5%	0.0%	0.0%	0.0%	16.6%	13.8%
Gŵyr			32.7%	47.1%	2.6%	11.9%	0.0%	0.0%	3.3%	2.4%	14.5%
Castell-nedd			14.9%	42.3%	1.4%	23.4%	0.0%	2.7%	3.8%	11.5%	18.9%
Ogwr			18.7%	52.5%	1.8%	19.2%	0.0%	2.7%	0.0%	5.1%	33.3%
Dwyrain Abertawe			13.7%	60.1%	4.9%	15.1%	2.6%	2.2%	0.0%	1.4%	45.0%
Gorllewin Abertawe			19.2%	46.4%	6.9%	16.3%	0.0%	3.6%	4.6%	3.1%	27.2%

Tabl 7: Tabl y rhanbarthau – pleidleisiau a chyfran o'r bleidlais

	Pleidleisiau								
	Ceid	Llaf	DRh	PC	UKIP	Diddymu	PW	Arall	Cyfanswm
Pleidlais etholaethol									
Canolbarth a Gorllewin Cymru	70,182	59,180	21,028	71,262	1,704	1,209	2,912	10,836	238,313
Gogledd Cymru	71,957	79,327	8,027	57,235	3,180	1,891	0	4,921	226,538
Canol De Cymru	55,884	122,703	11,463	38,778	576	6,101	8,356	12,660	256,521
Dwyrain De Cymru	53,434	94,703	7,544	27,996	2,152	5,541	3,314	13,265	207,949
Gorllewin De Cymru	38,345	87,134	6,140	30,105	974	3,407	3,235	13,069	182,409
Pob Rhanbarth	289,802	443,047	54,202	225,376	8,586	18,149	17,817	54,751	1,111,730
Pleidlais ranbarthol									
Canolbarth a Gorllewin Cymru	63,827	61,733	16,181	65,450	3,731	8,073	10,545	8,706	238,246
Gogledd Cymru	67,544	73,120	7,160	53,950	3,573	7,960	6,586	6,306	226,199
Canol De Cymru	56,622	102,611	11,821	46,478	3,127	8,396	14,478	12,304	255,837
Dwyrain De Cymru	52,323	85,988	7,045	30,530	4,101	9,995	9,950	7,985	207,917
Gorllewin De Cymru	38,244	78,318	6,010	33,753	2,809	6,975	7,155	9,432	182,696
Pob Rhanbarth	278,560	401,770	48,217	230,161	17,341	41,399	48,714	44,733	1,110,895
Cyfanswm y bleidlais									
Canolbarth a Gorllewin Cymru	134,009	120,913	37,209	136,712	5,435	9,282	13,457	19,542	476,559
Gogledd Cymru	139,501	152,447	15,187	111,185	6,753	9,851	6,586	11,227	452,737
Canol De Cymru	112,506	225,314	23,284	85,256	3,703	14,497	22,834	24,964	512,358
Dwyrain De Cymru	105,757	180,691	14,589	58,526	6,253	15,536	13,264	21,250	415,866
Gorllewin De Cymru	76,589	165,452	12,150	63,858	3,783	10,382	10,390	22,501	365,105
Pob Rhanbarth	568,362	844,817	102,419	455,537	25,927	59,548	66,531	99,484	2,222,625

Tabl 7: Tabl y rhanbarthau – pleidleisiau a chyfran o'r bleidlais parhad

Cyfran % o'r bleidlais							
Ceid	Llaf	DRh	PC	UKIP	Diddymu	PW	Arall
29.4%	24.8%	8.8%	29.9%	0.7%	0.5%	1.2%	4.5%
31.8%	35.0%	3.5%	25.3%	1.4%	0.8%	0.0%	2.2%
21.8%	47.8%	4.5%	15.1%	0.2%	2.4%	3.3%	4.9%
25.7%	45.5%	3.6%	13.5%	1.0%	2.7%	1.6%	6.4%
21.0%	47.8%	3.4%	16.5%	0.5%	1.9%	1.8%	7.2%
26.1%	39.9%	4.9%	20.3%	0.8%	1.6%	1.6%	4.9%
26.8%	25.9%	6.8%	27.5%	1.6%	3.4%	4.4%	3.7%
29.9%	32.3%	3.2%	23.9%	1.6%	3.5%	2.9%	2.8%
22.1%	40.1%	4.6%	18.2%	1.2%	3.3%	5.7%	4.8%
25.2%	41.4%	3.4%	14.7%	2.0%	4.8%	4.8%	3.8%
20.9%	42.9%	3.3%	18.5%	1.5%	3.8%	3.9%	5.2%
25.1%	36.2%	4.3%	20.7%	1.6%	3.7%	4.4%	4.0%
28.1%	25.4%	7.8%	28.7%	1.1%	1.9%	2.8%	4.1%
30.8%	33.7%	3.4%	24.6%	1.5%	2.2%	1.5%	2.5%
22.0%	44.0%	4.5%	16.6%	0.7%	2.8%	4.5%	4.9%
25.4%	43.4%	3.5%	14.1%	1.5%	3.7%	3.2%	5.1%
21.0%	45.3%	3.3%	17.5%	1.0%	2.8%	2.8%	6.2%
25.6%	38.0%	4.6%	20.5%	1.2%	2.7%	3.0%	4.5%

Tabl 8: Amrywiad rhwng cyfran pleidleisiau'r etholaethau a'r rhanbarthau

amrywiad pwynt % yng nghyfran % y bleidlais								
	Ceid	Llaf	DRh	PC	UKIP	Diddymu	PW	Arall
Canolbarth a Gorllewin Cymru	+2.7%	-1.1%	+2.0%	+2.4%	-0.9%	-2.9%	-3.2%	+0.9%
Gogledd Cymru	+1.9%	+2.7%	+0.4%	+1.4%	-0.2%	-2.7%	-2.9%	-0.6%
Canol De Cymru	-0.3%	+7.7%	-0.2%	-3.1%	-1.0%	-0.9%	-2.4%	+0.1%
Dwyrain De Cymru	+0.5%	+4.2%	+0.2%	-1.2%	-0.9%	-2.1%	-3.2%	+2.5%
Gorllewin De Cymru	+0.1%	+4.9%	+0.1%	-2.0%	-1.0%	-2.0%	-2.1%	+2.0%
Pob Rhanbarth	+1.0%	+3.7%	+0.5%	-0.4%	-0.8%	-2.1%	-2.8%	+0.9%

Noder: (a) Mae amrywiad pwynt canran negyddol yn golygu bod y blaid wedi cael canran uwch o'r bleidlais yn y bleidlais ranbarthol nag yn y bleidlais etholaethol

Tabl 9: Tabl y rhanbarthau – Seddau a newid mewn seddau

	Seddi a enillwyd								
	Ceid	Llaf	DRh	PC	UKIP	Diddymu	PW	Arall	Cyfanswm
Pleidlais etholaethol									
Canolbarth a Gorllewin Cymru	4	1	0	3	0	0	0	0	8
Gogledd Cymru	3	4	0	2	0	0	0	0	9
Canol De Cymru	0	8	0	0	0	0	0	0	8
Dwyrain De Cymru	1	7	0	0	0	0	0	0	8
Gorllewin De Cymru	0	7	0	0	0	0	0	0	7
Pob Rhanbarth	8	27	0	5	0	0	0	0	40
Pleidlais ranbarthol									
Canolbarth a Gorllewin Cymru	0	2	1	1	0	0	0	0	4
Gogledd Cymru	2	1	0	1	0	0	0	0	4
Canol De Cymru	2	0	0	2	0	0	0	0	4
Dwyrain De Cymru	2	0	0	2	0	0	0	0	4
Gorllewin De Cymru	2	0	0	2	0	0	0	0	4
Pob Rhanbarth	8	3	1	8	0	0	0	0	20
Cyfanswm y bleidlais									
Canolbarth a Gorllewin Cymru	4	3	1	4	0	0	0	0	12
Gogledd Cymru	5	5	0	3	0	0	0	0	13
Canol De Cymru	2	8	0	2	0	0	0	0	12
Dwyrain De Cymru	3	7	0	2	0	0	0	0	12
Gorllewin De Cymru	2	7	0	2	0	0	0	0	11
Pob Rhanbarth	16	30	1	13	0	0	0	0	60

Tabl 9: Tabl y rhanbarthau – Seddau a newid mewn seddau parhad

Newid o ran seddi a enillwyd							
Ceid	Llaf	DRh	PC	UKIP	Diddymu	PW	Arall
1	0	-1	0	0	0	0	0
1	-1	0	0	0	0	0	0
0	1	0	-1	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
2	0	-1	-1	0	0	0	0
0	0	1	0	-1	0	0	0
1	1	0	0	-2	0	0	0
0	0	0	1	-1	0	0	0
1	0	0	1	-2	0	0	0
1	0	0	0	-1	0	0	0
3	1	1	2	-7	0	0	0
1	0	0	0	-1	0	0	0
2	0	0	0	-2	0	0	0
0	1	0	0	-1	0	0	0
1	0	0	1	-2	0	0	0
1	0	0	0	-1	0	0	0
5	1	0	1	-7	0	0	0

Tabl 10: Tabl y rhanbarthau – Newid yn y gyfran o'r bleidlais, cymharu'r gyfran a bleidleisiodd â chanlyniadau 2016

Newid pwynt % yng nghyfran y bleidlais											
	Ceid	Llaf	DRh	PC	UKIP	Diddymu	PW	Arall	Etholwyr	% a bleidleisiodd	% yn y newid a bleidleisiodd
Pleidlais etholaethol											
Canolbarth a Gorllewin Cymru	+6.3%	+7.2%	-7.8%	+3.0%	-10.1%	+0.5%	-1.9%	+2.7%	451,034	52.8%	1.5%
Gogledd Cymru	+5.7%	+2.5%	-1.0%	+0.8%	-9.3%	+0.8%	-1.5%	+2.0%	487,784	46.4%	2.9%
Canol De Cymru	+1.6%	+7.1%	-2.9%	-3.5%	-9.6%	+2.4%	+0.5%	+4.4%	531,912	48.2%	1.4%
Dwyrain De Cymru	+7.1%	+5.7%	+0.1%	-2.8%	-17.0%	+2.7%	-0.8%	+5.1%	498,551	41.7%	-0.2%
Gorllewin De Cymru	+4.2%	+2.4%	-1.6%	+1.4%	-13.4%	+1.9%	-0.7%	+5.9%	417,676	43.7%	0.5%
Pob Rhanbarth	+4.9%	+5.1%	-2.8%	-0.3%	-11.7%	+1.6%	-0.9%	+3.9%	2,386,957	46.6%	1.2%
Pleidlais ranbarthol											
Canolbarth a Gorllewin Cymru	+6.2%	+6.5%	-4.1%	+1.2%	-10.0%	-1.6%	+0.6%	+1.3%	451,034	52.8%	2.2%
Gogledd Cymru	+7.6%	+4.2%	-1.4%	+0.5%	-10.9%	-1.1%	+0.6%	+0.5%	487,784	46.4%	2.9%
Canol De Cymru	+3.9%	+6.2%	-1.8%	-2.8%	-9.1%	-0.7%	+2.2%	+2.1%	531,912	48.1%	1.4%
Dwyrain De Cymru	+8.0%	+3.0%	-0.1%	-0.6%	-15.8%	+0.8%	+2.3%	+2.5%	498,551	41.7%	-0.2%
Gorllewin De Cymru	+5.9%	+3.3%	-3.2%	+1.3%	-12.1%	-0.4%	+1.3%	+3.8%	417,676	43.7%	0.6%
Pob Rhanbarth	+6.3%	+4.7%	-2.1%	-0.1%	-11.5%	-0.6%	+1.4%	+2.0%	2,386,957	46.5%	1.3%
Cyfanswm y bleidlais											
Canolbarth a Gorllewin Cymru	+6.2%	+6.8%	-6.0%	+2.1%	-10.0%	-0.5%	-0.6%	+2.0%	451,034		
Gogledd Cymru	+6.7%	+3.3%	-1.2%	+0.6%	-10.1%	-0.1%	-0.5%	+1.3%	487,784		

Newid pwynt % yng nghyfran y bleidlais											
Canol De Cymru	+2.7%	+6.7%	-2.3%	-3.1%	-9.4%	+0.8%	+1.3%	+3.2%	531,912		
Dwyrain De Cymru	+7.5%	+4.4%	-0.0%	-1.7%	-16.4%	+1.7%	+0.7%	+3.8%	498,551		
Gorllewin De Cymru	+5.1%	+2.9%	-2.4%	+1.3%	-12.8%	+0.7%	+0.3%	+4.9%	417,676		
Pob Rhanbarth	+5.6%	+4.9%	-2.5%	-0.2%	-11.6%	+0.5%	+0.3%	+2.9%	2,386,957		

Tabl 11: Tabl y rhanbarthau – Pleidleisiau, gan gynnwys pleidiau llai ac ymgeiswyr annibynnol (gweler codau'r pleidiau yn adran 4)

		Canolbarth a Gorllewin Cymru	Gogledd Cymru	Canol De Cymru	Dwyrain De Cymru	Gorllewin De Cymru	
Pleidleisiau	Ceid	63,827	67,544	56,622	52,323	38,244	278,560
	Llaf	61,733	73,120	102,611	85,988	78,318	401,770
	DRh	16,181	7,160	11,821	7,045	6,010	48,217
	PC	65,450	53,950	46,478	30,530	33,753	230,161
	UKIP	3,731	3,573	3,127	4,101	2,809	17,341
	Diddymu	8,073	7,960	8,396	9,995	6,975	41,399
	PW	10,545	6,586	14,478	9,950	7,155	48,714
	Propel	1,428	415	5,552	924	1,506	9,825
	Gwlad	1,303	1,228	1,098	1,841	1,306	6,776
	YGRh	1181	1186	0	0	1,271	3,638
	CULIS	257	164	519	362	345	1,647
	Com	589	557	602	606	483	2,837
	Diwygio	2,582	2,374	2,244	2,756	1,774	11,730
	PGC	1,366	0	0	0	0	1,366
	NML	0	0	1298	1,496	0	2,794
	Gweithwyr	0	0	411	0	0	411
	Annibyn	0	382	580	0	2747	3,709
	Arall	8,706	6,306	12,304	7,985	9,432	44,733
	Cyfanswm	238,246	226,199	255,837	207,917	182,696	1,110,895

Tabl 12: Aelodau etholedig

Etholaeth	Aelod	Plaid
Aberafan	David Rees	Llafur
Aberconwy	Janet Finch-Saunders	Ceidwadwyr
Alun a Glannau Dyfrdwy	Jack Sargeant	Llafur
Arfon	Sian Gwenllian	Plaid Cymru
Blaenau Gwent	Alun Davies	Llafur
Brycheiniog a Sir Faesyfed	James Evans	Ceidwadwyr
Pen-y-bont ar Ogwr	Sarah Murphy	Llafur
Caerffili	Hefin David	Llafur
Canol Caerdydd	Jenny Rathbone	Llafur
Gogledd Caerdydd	Julie Morgan	Llafur
De Caerdydd a Phenarth	Vaughan Gething	Llafur
Gorllewin Caerdydd	Mark Drakeford	Llafur
Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr	Adam Price	Plaid Cymru
Gorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro	Samuel Kurtz	Ceidwadwyr
Ceredigion	Elin Jones	Plaid Cymru
De Clwyd	Ken Skates	Llafur
Gorllewin Clwyd	Darren Millar	Ceidwadwyr
Cwm Cynon	Vikki Howells	Llafur
Delyn	Hannah Blythyn	Llafur
Dwyfor Meirionnydd	Mabon ap Gwynfor	Plaid Cymru
Gŵyr	Rebecca Evans	Llafur
Islwyn	Rhianon Passmore	Llafur
Llanelli	Lee Waters	Llafur
Merthyr Tudful a Rhymni	Dawn Bowden	Llafur
Mynwy	Peter Fox	Ceidwadwyr
Sir Drefaldwyn	Russell George	Ceidwadwyr
Castell-nedd	Jeremy Miles	Llafur
Dwyrain Casnewydd	John Griffiths	Llafur
Gorllewin Casnewydd	Jayne Bryant	Llafur
Ogwr	Huw Irranca-Davies	Llafur
Pontypridd	Mick Antoniw	Llafur

Etholaeth	Aelod	Plaid
Preseli Sir Benfro	Paul Davies	Ceidwadwyr
Rhondda	Elizabeth Buffy Williams	Llafur
Dwyrain Abertawe	Mike Hedges	Llafur
Gorllewin Abertawe	Julie James	Llafur
Torfaen	Lynne Neagle	Llafur
Dyffryn Clwyd	Gareth Davies	Ceidwadwyr
Bro Morgannwg	Jane Hutt	Llafur
Wrecsam	Lesley Griffiths	Llafur
Ynys Mon	Rhun ap Iorwerth	Plaid Cymru

Rhanbarth	Aelod	Plaid
Canolbarth a Gorllewin Cymru	Cefin Campbell	Plaid Cymru
Canolbarth a Gorllewin Cymru	Eluned Morgan	Llafur
Canolbarth a Gorllewin Cymru	Joyce Watson	Llafur
Canolbarth a Gorllewin Cymru	Jane Dodds	Democratiaid Rhyddfrydol
Gogledd Cymru	Carolyn Thomas	Llafur
Gogledd Cymru	Mark Isherwood	Ceidwadwyr
Gogledd Cymru	Sam Rowlands	Ceidwadwyr
Gogledd Cymru	Llyr Gruffydd	Plaid Cymru
Gorllewin De Cymru	Thomas Giffard	Ceidwadwyr
Gorllewin De Cymru	Altaf Hussain	Ceidwadwyr
Gorllewin De Cymru	Sioned Williams	Plaid Cymru
Gorllewin De Cymru	Luke Fletcher	Plaid Cymru
Dwyrain De Cymru	Laura Anne Jones	Ceidwadwyr
Dwyrain De Cymru	Natasha Asghar	Ceidwadwyr
Dwyrain De Cymru	Peredur Owen Griffiths	Plaid Cymru
Dwyrain De Cymru	Delyth Jewell	Plaid Cymru
Canol De Cymru	Andrew RT Davies	Ceidwadwyr
Canol De Cymru	Joel James	Ceidwadwyr
Canol De Cymru	Rhys ab Owen	Plaid Cymru
Canol De Cymru	Heledd Fychan	Plaid Cymru

4. Ffynhonnell a nodiadau

Ffynonellau data – pleidleisiau

Lle y maent ar gael, cymerir nifer y pleidleisiau a fwriwyd dros bob plaid yn 2021 o ddata'r BBC. Mae'r pleidleisiau wedi'u cadarnhau gyda chyfeiriad at ffurflenni ystadegol pob etholaeth. Mae canlyniadau etholiadau eraill yn y gorffennol a ddefnyddir yn y papur hwn yn seiliedig ar y canlyniadau swyddogol a ddarparwyd gan y **Comisiwn Etholiadol**.

Ffynonellau data – nifer yr etholwyr a'r ganran a bleidleisiodd

Casglwyd gwybodaeth am ffigurau'r etholwyr hefyd gan y BBC. Mae'r ganran a bleidleisiodd wedi'i chyfrifo drwy ddefnyddio'r pleidleisiau dilys fel canran o'r etholwyr. Nid yw pleidleisiau a ddifethwyd neu a wrthodwyd wedi'u cynnwys wrth gyfrifo. Yn yr un modd, cymerwyd data o'r gorffennol sy'n ymwneud â'r ganran a bleidleisiodd o ganlyniadau swyddogol y **Comisiwn Etholiadol**.

Allwedd i godau'r pleidiau

Mae gan bob plaid gofrestredig god byr fel y dangosir isod. Mewn llawer o dablau yn y cyhoeddiad hwn, cyfunwyd pleidiau heblaw'r Ceidwadwyr, y Blaid Llafur, y Democratiaid Rhyddfrydol, Plaid Cymru a UKIP mewn llwyd fel pleidiau 'eraill', gyda'r cod byr 'arall'.

Cod		Plaid
FfC		Ffrynt Cenedlaethol
Com		Plaid Gomiwnyddol Prydain
PGC		Plaid Gristnogol Cymru
Ceid		Ceidwadwyr
PW		Plaid Werdd Cymru
Annibyn		Annibynnol
Llaf		Llafur
DRh		Democratiaid Rhyddfrydol
MRLP		The Official Monster Raving Loony Party
PC		Plaid Cymru
DLl		Democratiaid Lloegr
UKIP		Plaid Annibyniaeth y Deyrnas Unedig
PDCC		Plaid Diddymu Cynulliad Cymru
CALlC		Cymdeithas Annibynwyr Lleol Cymru
ComC		Plaid Gomiwnyddol Cymru
PynG		Pobl yn Gyntaf
CULlS		Cynghrair yr Undebwyr Llafur a'r Sosialwyr
PCM		Plaid Cydraddoldeb Merched
RhiDd		Rhyddid i Ddewis
ViP		Vapers in Power
Csov		Csov (Cymru Sovereign)
SPGB		SPGB (Plaid Sosialaidd Prydain Fawr)